

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за митниците

(Обн., ДВ, бр. 15 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 89 и 153 от 1998 г., бр. 30 и 83 от 1999 г., бр. 63 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 76 от 2002 г., бр. 37 и 95 от 2003 г., бр. 38 от 2004 г., бр. 45, 86, 91 и 105 от 2005 г., бр. 30 и 105 от 2006 г., бр. 59 и 109 от 2007 г., бр. 28, 43 и 106 от 2008 г., бр. 12, 32, 42, 44 и 95 от 2009 г. и бр. 54, 55, 73 и 94 от 2010 г.)

§ 1. В чл. 10, ал. 10 думите „едностранно“ и „без предизвестие“ се заличават.

§ 2. Създава се чл. 10а:

„Чл. 10а. (1) Разследващ митнически инспектор е митнически служител с висше юридическо образование, който не е обвиняем, подсъдим или осъждан за умишлено престъпление от общ характер.

(2) Разследващият митнически инспектор извършва разследване в случаите, при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

(3) На разследващите митнически инспектори не могат да се възлагат други дейности, освен разследване на престъпления.

(4) При осъществяване на своите правомощия разследващият митнически инспектор взема решения по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като се ръководи от закона.

(5) Горестоящите ръководители нямат право да дават указания за извършването на действия по разследването и за съставянето на писменото мнение, както и по какъвто и да е друг начин да се намесват в разследването.”

§ 3. В чл. 14, ал. 1, т. 3 след думите „по чл. 240, ал. 2” се добавя „от закона и по чл. 107е, ал. 2 и чл. 107з, ал. 3, т. 3 от Закона за акцизите и данъчните складове”.

§ 4. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2:

а) в т. 5 думите „и разследване” се заличават;

б) създава се т. 13:

„13. осъществяват разследване или отделни действия по разследването на престъпления в случаите, при условията и по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.”

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Условията и редът за взаимодействие между митническите органи и органите на Министерството на вътрешните работи, както и с органите на Държавна агенция „Национална сигурност” за предотвратяване, разкриване и разследване на нарушения и престъпления се уреждат със съвместни инструкции на министъра на финансите, министъра на вътрешните работи и председателя на агенцията.”

§ 5. В чл. 16 се правят следните изменения:

1. В ал. 5 думите „Закона за акцизите” се заменят със „Закона за акцизите и данъчните складове”.

2. Алинея 7 се изменя така:

„(7) При извършване на проверки в рамките на последващия контрол или в хода на митническото разузнаване, когато се възпрепятства тяхното провеждане или когато са налице данни за укриване на факти и обстоятелства, които са от значение за случая, митническите органи могат да извършват претърсване и изземване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.”

§ 6. Създават се чл. 16а и 16б:

„Чл. 16а. (1) Митническите органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление по чл. 234, 242, 242а, 251, 255 и 256 от Наказателния кодекс и съществува реална опасност да се укрие или да извърши престъпление.

(2) На задържаното лице не могат да бъдат ограничавани други права, освен правото на свободно придвижване. Срокът на задържането не може да бъде повече от 24 часа. Задържаните лица незабавно се освобождават след отпадане на основанието за задържане, но не по-късно от 24-часовия срок.

(3) Когато задържаното лице не владее български език, то незабавно се информира за основанията за задържането му на разбираем за него език.

(4) От момента на задържането си лицето има право на защитник.

(5) Задържаното лице има право да обжалва пред съда законността на задържането по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Съдът се произнася по жалбата незабавно.

(6) За задържането съответният митнически орган е длъжен незабавно да уведоми лице, посочено от задържания.

(7) Митническите органи могат да проверяват личните вещи и да извършват обиск на задържаното лице. Обиск може да бъде извършен само от лице, което принадлежи към пола на обискирания.

(8) Когато е необходимо, задържаното лице се настанява в обособените за целта места в структурите на Министерството на вътрешните работи.

Чл. 16б. (1) При задържане на лице, което не се подчинява или оказва съпротива, митническите органи след предупреждение могат да използват физическа сила и помощни средства – белезници, когато не е възможно да изпълнят служебните си задължения по друг начин.

(2) При използване на физическа сила и помощни средства митническите органи са длъжни да пазят живота и здравето на лицата, срещу които са насочени.

(3) Използването на физическа сила и помощни средства се преустановява незабавно след постигане целта на приложената мярка.

(4) Условието и редът за прилагане на разпоредбите по задържане на лице от митническите органи се уреждат в инструкцията по чл. 15, ал. 3.”

§ 7. В чл. 19, ал. 4 се създава изречение второ:

„Преди издаването на решението митническите органи съобщават на лицето мотивите, на които ще се основава решението, и му предоставят възможност да изрази становище в определен срок.”

§ 8. В чл. 84л ал. 5 се отменя.

§ 9. В § 1 от Допълнителната разпоредба се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 9 накрая се добавя „или дейност по разследване по реда на Наказателно-процесуалния кодекс”.

2. В т. 31 след думите „валутните нарушения” се поставя запетая и думите „и престъпления” се заменят с „нарушенията на акцизното

законодателство и престъпленията в случаите, предвидени в чл. 194, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс”.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 10. В чл. 128 от Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 91 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 63, 80, 81, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 53, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36 и 106 от 2008 г., бр. 6, 24, 44 и 95 от 2009 г., бр. 55 и 94 от 2010 г. и бр. 19 и 35 от 2011 г.) се създава ал. 3:

„(3) В случаите на нарушения по чл. 123, ал. 1, 2 и 6 актовете за установяване на нарушения могат да се съставят и от полицейските органи в Министерството на вътрешните работи, като наказателните постановления се издават от директора на Агенция „Митници” или от упълномощени от него длъжностни лица.”

§ 11. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г. и бр. 1, 23, 32 и 45 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 141 ал. 4 се изменя така:

„(4) Редът за предоставяне на информацията за разследванията, проведени от разследващи полицаи и разследващи митнически инспектори, се определя със съвместни инструкции на главния прокурор, министъра на вътрешните работи и министъра на финансите.”

2. В чл. 164, ал. 8 съюзът „или” след думите „Министерството на вътрешните работи” се заменя със запетая и накрая се добавя „или разследващ митнически инспектор в Агенция „Митници”.

§ 12. В чл. 5, ал. 2 от Закона за частните съдебни изпълнители (обн., ДВ, бр. 43 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 39 от 2006 г., бр. 31, 59 и 64 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г. и бр. 97 от 2010 г.) думите „или е” след думите „Министерството на вътрешните работи” се заменят със запетая и накрая се добавя „или разследващ митнически инспектор в Агенция „Митници”.

§ 13. В Закона за адвокатурата (обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 43 и 79 от 2005 г., бр. 10, 39 и 105 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г. и бр. 53 и 101 от 2010 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 5, ал. 2, т. 4 съюзът „и“ след думата „юрисконсулт“ се заменя със запетая и след думите „висше юридическо образование“ се добавя „и разследващ митнически инспектор“.

2. В чл. 30, ал. 1 след думите „разследващия полицаи“ се поставя запетая и се добавя „разследващия митнически инспектор“.

3. В § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби думите „или е“ след думите „Министерството на вътрешните работи“ се заменят със запетая и накрая се добавя „или разследващ митнически инспектор в Агенция „Митници“.

§ 14. В чл. 8, ал. 2 от Закона за нотариусите и нотариалната дейност (обн., ДВ., бр. 104 от 1996 г.; изм. и доп., бр. 117, 118 и 123 от 1997 г., бр. 24 от 1998 г., бр. 69 от 1999 г., бр. 18 от 2003 г., бр. 29 и 36 от 2004 г., бр. 19 и 43 от 2005 г., бр. 30, 39 и 41 от 2006 г., бр. 59 и 64 от 2007 г., бр. 50 и 69 от 2008 г., бр. 42, 47 и 82 от 2009 г., бр. 87 от 2010 г. и бр. 32 и 41 от 2011 г.) думите „или е“ след думите „Министерството на вътрешните работи“ се заменят със запетая и накрая се добавя „или разследващ митнически инспектор в Агенция „Митници“.

§ 15. В Закона за правната помощ (обн., ДВ, бр. 79 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 и 30 от 2006 г., бр. 42 от 2009 г., бр. 32, 97 и 99 от 2010 г. и бр. 9 от 2011 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 21, т. 4 накрая се добавя „и по чл. 16а от Закона за митниците“.

2. В чл. 28, ал. 2 след думите „Министерството на вътрешните работи“ се добавя „и по чл. 16а от Закона за митниците“.

§ 16. Законът влиза в сила от 1 януари 2012 г.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на 2011 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Щецка Цачева)

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за митниците

Законопроектът за изменение и допълнение на Закона за митниците доразвива предвидените със Закона за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) промени, предвиждащи разширяване кръга на разследващите органи по досъдебните производства чрез създаване на института на разследващия митнически инспектор. Тази процесуална фигура не е нова за българското наказателнопроцесуално право, тъй като подобен нормативен подход е бил възприет и в предишни редакции на Наказателно-процесуалния кодекс от 1999 г. и 2000 г. чрез включването на митническия дознател сред кръга на разследващите органи.

Възстановяването на правомощията на митническите органи за разследване на митнически престъпления отговаря в максимална степен на дадените в рамките на предприсъединителния процес препоръки от страна на Европейската Комисия по Глава 24 „Правосъдие и вътрешни работи” и Глава 25 „Митнически съюз”. Препоръките са давани последователно както в няколко доклада на ЕК за годините от 2002 г. до 2004 г., така и в последния Междинен доклад по Механизма за сътрудничество и оценка за България от 18 февруари 2011 г. Подобни правомощия за разследване на митнически престъпления са предоставени на митническите администрации в почти всички държави – членки на ЕС. Същността на утвърдения вече в европейските страни модел на митническо разследване е осигуряването и запазването на връзката между органа, установил съответното митническо престъпление, и органа, осъществяващ разследването по него.

Законопроектът предвижда разследващите митническите инспектори да осъществяват разследване на три групи престъпления – митнически престъпления, валутни престъпления и престъпления против данъчната система. Изброяването им е изчерпателно и включва следните видове престъпления:

- престъпления, свързани с нарушение на специалния режим, под който са поставени акцизните стоки, а именно търговията и държането на акцизни стоки без бандерол в немаловажни случаи;

- престъпления, осъществявани чрез пренасянето през митническата граница на стоки без знанието и разрешението на митниците - квалифицираната контрабанда;
- престъпления, извършвани чрез нарушаване на правилата за транзитен превоз;
- престъпления, извършени чрез нарушаване на специализирания административен режим, под който са поставени валутните ценности;
- укриването и неплащането на данъчни задължения в големи размери;
- неправомерно получаване на парични суми в големи размери от държавния бюджет;

Заложената в законопроекта концепция разглежда разследващите митнически инспектори като част от митническата администрация, но същевременно създава и разграничение от функциите, които по принцип изпълнява митническата администрация. Като част от тази администрация те нямат същите функции по контрол за спазване на специфичното национално и общностно митническо и акцизно законодателство и по противодействие на митническите и акцизните закононарушения, характерни за Агенция „Митници“. Единствената дейност, която разследващите митнически инспектори ще имат право да извършват е разследване по досъдебно производство в рамките на НПК. По този начин се цели разграничаване между органите на досъдебното производство и органите, които имат правомощия да установяват административни нарушения и да провеждат административнонаказателно производство.

С предложените изменения допълнително се гарантира спазването на установените в наказателния процес принципи за независимост на разследващите органи и вземане на решения по вътрешно убеждение. В тази връзка се забранява на по-горестоящите на разследващите митнически инспектори административни ръководители в митническата администрация да оказват влияние върху развитието на разследването и да дават указания на разследващите митнически инспектори.

Със законопроекта се въвежда и институтът на задържането като административна мярка и се оправомощават митническите органи да задържат лица в изрично посочените от закона случаи. Митническите органи могат да задържат лице, за което има данни, че е извършило престъпление по чл. 234, 242, 242а, 251, 255 и 256 от Наказателния кодекс и съществува реална опасност да се укрие или да извърши престъпление. Предвидени са мерки, гарантиращи защита правата и законните интереси на задържаните лица като

правото на адвокатска защита, правото на задържаното лице да обжалва пред съда законността на задържането, правото на лицето, в случаи че не владее български език, незабавно да се информира за основанията за задържането му на разбираем за него език. За гарантиране законосъобразността на действията на митническите органи и предвид конституционните изисквания е предвидено, че при задържането на лице може да му бъде ограничавано единствено правото на свободно придвижване, но не и други законоустановени права, като срокът на задържане не може да бъде повече от 24 часа.

В законопроекта е предвидено въвеждане на „правото да бъдеш изслушан“ в рамките на административното производство по издаване на решения от митническите органи във връзка с прилагането на митническото законодателство. С въвеждането на този институт ще се постигне хармонизиране с европейското законодателство с оглед изискванията на Европейската комисия, като ще се постигнат и целите на института – защита на правата и интересите на лицата с оглед еднаквото прилагане на закона и изчерпателност при събиране на доказателствата в образуваното административно производство от митническата администрация.

Със Закона за митниците се предлага и изменение в Закона за акцизите и данъчните складове, като се създават правомощия за полицейските органи да съставят при установени от тях случаи на нарушения на акцизното законодателство актове за установяване на административни нарушения. В тези случаи издаването на наказателните постановления и провеждането на административнонаказателното производство остават в компетентност на Агенция „Митници“. Полицейските органи ще имат компетентност единствено по образуване на административнонаказателното производство.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)